Serie No. 32 Koopkaas Regi 50.20

WASON
PL
5179
S47
1922

ASIA

SENGGOETROE.

Salinan saka
kagoengané toewan

Dr. G. A. J. HAZEU.

Tjap-tjapan kang kaping teloe.

UITGAVE VAN DE COMMISSIE VOOR DE VOLKSLECTUUR.

Wedalan Balé Poestaka.

Generated at Columbia University on 2025-02-18 22:32 GMT / https://hdl.handle.net/2027/coo.31924010015612
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Digitized by Google

Original from
CORNELL UNIVERSITY

CORNELL
UNIVERSITY
LIBRARY

PL
5179
S47
1922

GÉ NABRINK & SON
OLD & MODERN BOOKS
Korte Korsjespoortsteeg 8
1012 TC AMSTERDAM
The Netherlands

Generated at Columbia University on 2025-02-18 22:32 GMT / https://hdl.handle.net/2027/coo.31924010615612
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Digitized by Google

Original from
CORNELL UNIVERSITY

C. Hoofdaas.

Dr. G. HOOYKAAS
Hoogleraar
te Leiden

Sekolah kelas II No. 2

N. AWEN

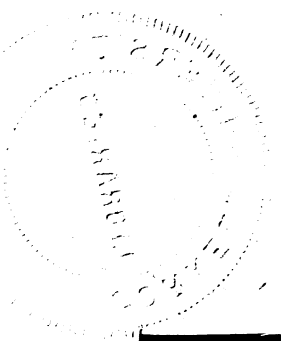
19 Februari 1934

UNIVERSITY LIBRARIES

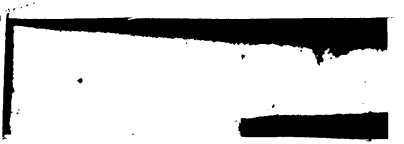

Generated at Columbia University on 2025-02-18 22:32 GMT / https://hdl.handle.net/2027/coo.31924010015612
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from CORNELL UNIVERSITY

(Rijnland)
C C
939

Generated at Columbia University on 2025-02-18 22:32 GMT / https://hdl.handle.net/2027/coo.31924010015612
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from
CORNELL UNIVERSITY

Serie No. 32 Regi f 0.20

SENGGOETROE.

Salinan saka
kagoengané toewan

Dr. G. A. J. HAZEU.

Tjap-tjapan kang kaping teloe.

DRUKKERIJ VOLKSLECTUUR,
WELTEVREDEN 1922.

Wedalan Balé Poestaka.

Sekolah kelas ... 2
N AWEN
19 Februari 1934

Generated at Columbia University on 2025-02-18 22:32 GMT / https://hdl.handle.net/2027/coo.31924010615612
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from CORNELL UNIVERSITY

sadé djenang ḍateng peken, awitjanten ḍateng anakipoen makaten:

„Senggoetroe! Pikirkoe rada ora kepénak, tangga désa kidoel koewé anaké mentas dipangan ing boeta, moenggoeh saka karepkoe: kowé miloea akoe loenga menjang pasar."

Wangsoelanipoen Senggoetroe: „Bijoeng, akoe ana ngomah baé, moeng lading gapit tjilik kaé tinggalen takgawané, siwa Boeta Idjo saiki wis ora pati nggolèki akoe, jèn teka, saben anjeloek akoe bandjoer taksaoeri, ḍèwèké wis nrima, sarta bandjoer mangan djenang ngèngèhankoe baé."

Bijoengipoen Senggoetroe ladjeng késah kalihan witjanten: „Ija ta, nanging sing ngati-ati, djenangmoe takdèkèkaké ana ing salang."

Senggoetroe amangsoeli: „Ija, bijoeng, mengko jèn akoe arep mangan takdjoepoeké ḍéwé."

Sakésahipoen bok randa, poen Senggoetroe ladjeng oempetan; sareng sampoen wantji ngadjengaken petjat sawet enèm, Boeta Idjo ḍateng. Saweg doemoegi ing latar sampoen atjeloek-tjeloek kados adatipoen: „Senggoetroe! Senggoetroe!"

Wangsoelanipoen Senggoetroe semoe anjenjampahi: „Walang pontang, wa."

Boeta Idjo: „Embokmoe menjang ngendi?"

Senggoetroe: „Menjang pasar, wa."

Boeta Idjo: „Ngèngèhané apa?"

Senggoetroe: Ngèngèhané djenang, wa."

Boeta Idjo: „Ana ngendi?"

Senggoetroe: „Ana salang, wa."

Boeta Idjo: „Waḍahé apa?"

Generated at Columbia University on 2025-02-18 22:32 GMT / https://hdl.handle.net/2027/coo.31924010015612
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from CORNELL UNIVERSITY

Senggoetroe: „Waḍahé pandjang, wa, soeroené patjoel gowang, wa."

Boeta Idjo: „Enggonmoe ana ngendi?"

Senggoetroe: „Ora karoehan, wa."

Boeta Idjo anggèning madosi ngantos dangoe boten saged pinanggih, manahipoen kaken sanget, ladjeng amenḍet djenang ingkang goemanḍoel ing salang: kateḍa. Sareng sampoen telas paneḍanipoen, ladjeng ḍateng pawon, mingak-mingoek ngoepados teteḍan sanèsipoen, aningali ing paga wonten beton nangka mentah salajah ageng, dipoenpenḍet ladjeng kabakar sadaja. Samatengipoen toemoenten kateḍa, dipoeniras wonten ingadjeng pawon kalihan alinggih ing baṭok boloe, telas paneḍanipoen beton, Boeta Idjo wahing. Ing mangka poen Senggoetroe anggènipoen ndelik wonten ing baṭok boloe ingkang kadamel linggih waoe. Poen Senggoetroe mireng wahingipoen kagèt ndjelih. Boeta Idjo goemoedjeng nggoegoek, witjantenipoen: „Lah, saiki, Senggoetroe, kowé bisa ketemoe."

Baṭok ladjeng dipoenbikak, Senggoetroe katjepeng, Boeta Idjo witjanten malih: „Lah, déné menis-menis temen roepamoe, Senggoetroe! saiba segeré rasané awakmoe kijé."

Senggoetroe mangsoeli: „Wa Boeta Idjo! akoe adja kopangan, waregmoe sapira, akoe moenḍak mati."

Boeta Idjo: „Apa abamoe."

Poen Senggoetroe baḍé kateḍa, saweg dipoenangabaken tjangkemipoen Boeta Idjo ladjeng mantjolot ḍateng telak, loemebet ing goewa-garba, wiloedjeng boten kamamah. Senggoetroe wonten waḍoeking Boeta Idjo witjanten:

Generated at Columbia University on 2025-02-18 22:32 GMT / https://hdl.handle.net/2027/coo.31924010015612
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from CORNELL UNIVERSITY

„Wa, wa, Boeta Idjo! sing poetih-poetih dawa iki apa?"
Boeta Idjo: „Koewi oesoes."

Senggoetroe: „Dakirisé, ja, wa!"
Boeta Idjo: „Adja, Senggoetroe, saiba larané oesoeskoe arep koiris."

Senggoetroe: „Apa abamoe" maoe kowé dakpenging mangan akoe ija ora gelem, kowé koedoe gawé patikoe, toer pamanganmoe ora sapira, nganggo kowé tjalatoe: „Apa abamoe," saiki gentèn, sanadjan kowé boeta loewih gedé doewoer prakosa banget, ananging saiki kowé dadi ringkih."

Boeta Idjo: „O, enggèr Senggoetroe, alimana akoe, oesoeskoe adja koiris."
Senggoetroe: „Moelané wong doewé pangoewasa ikoe adja doemèh jèn lagi menang, hara, akoe wetokna, mengko jèn akoe wis ana ing djaba mesti ora sida dakiris oesoesmoe."

Boeta Idjo „O, ora bisa, Senggoetroe, akoe moetahaké kowé."
Senggoetroe: „Sanadjan kowé bisa ngoetahaké akoe, ja bandjoer kopatèni."
Oesoesipoen Boeta Idjo ladjeng dipoeniris-iris, Boeta Idjo klabakan ndawah, sambatipoen:

„Senggoetroe! mati akoe."
Senggoetroe: „Sing goemantoeng tangkeban sapasang iki apa, wa?"
Boeta Idjo: „O, koewi ati, Senggoetroe."
Senggoetroe: „Dakirisé, ja, wa!"
Boeta Idjo: „O, adja, enggèr, Senggoetroe!"
Senggoetroe: „Apa abamoe."

Generated at Columbia University on 2025-02-18 22:32 GMT / https://hdl.handle.net/2027/coo.31924010015612
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from CORNELL UNIVERSITY

Ladjeng dipoeniris, Boeta Idjo asesambat bengak-bengok: „Mati akoe, larané ora djamak."

Senggoetroe: „Polahmoe ora karoehan, wa, apa saka boengahmoe, lah sing kaja kembang gédang iki apa, wa?"

Boeta Idjo: „Koewi djantoeng, Senggoetroe, adja koepik-epik, akoe mengko bakal mati, jèn djantoengkoe koiris."

Senggoetroe: „Jèn djantoengmoe ora olèh dakiris, sing dakpangan apa, wetengkoe ngelèh."

Boeta Idjo: „Lijané baé, Senggoetroe, adja koewi."

Senggoetroe: „Wa, wa, iki apa sing rada boender?"

Boeta Idjo: „Ikoe gindjel, Senggoetroe."

Senggoetroe: „Dakirisé, ja, wa?"

Boeta Idjo: „O, adja."

Senggoetroe: „Lah, kepijé, sing dakpangan apa, ngèngèhankoe djenang wis kopangan, akoe milih-milih sing bakal dakpangan, kowé koedoe ora olèh."

Boten tarèn malih poen Senggoetroe ladjeng ngirisi djeroanipoen Boeta Idjo, saking sakitipoen, danawa Idjo klabakan ladjeng pedjah wonten ḍaḍah kebon wingking grija, Senggoetroe atjeloek-tjeloek:

„Wa! wa! Boeta Idjo! wa! wa! lo kok teka meneng baé siwa iki, apa toeroe, apa wis mati, djadjal djeroané dakirisé manèh, jèn isih oerip kang mesṭi sambat."

Boeta Idjo dipoenirisi djeroanipoen mèndel kémawon, amratanḍani bilih sampoen pedjah, poen Senggoetroe wonten wetenging danawa mindak ageng, kados kalimrahanipoen laré, ladjeng medal. Senggoetroe soemerep woedjoeding danawa éram sanget, sabab woedjoedipoen langkoeng ageng inggil, mila Senggoetroe ngoenandika makaten:

Generated at Columbia University on 2025-02-18 22:32 GMT / https://hdl.handle.net/2027/coo.31924010015612
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from CORNELL UNIVERSITY

„Akoe iki saméné tjilikkoe, apa manèh botjah wadon, ing mangka bisa ngalahaké boeta kang samono gedé-ḍoewoeré, lan kang dadi werining botjah-botjah kabèh, dadi tetéla banget saka pitoeloenging Allah."

Poen Senggoetroe mantoek ladjeng adoes, badanipoen sakodjoer dipoenlandani, sindjang lan rasoekanipoen dipoenwasoehi, ladjeng santoen panganggé. Saweg djoengkatan wonten sangadjenging kori, embokipoen Senggoetroe ḍateng, njèlèhaken bebektanipoen kalihan witjanten:

„Senggoetroe, kowé teka amandan rawa? adoes kramas, angadi-warna, teka petjah pamoré anakkoe, enja gilo, dakolèh-olèhaké kang dadi dojananmoe, panganen."

Wangsoelanipoen Senggoetroe: „Ija, bijoeng, mengko kowé dakkandani, wetengkoe selak ngelèh, dakmangan olèh-olèh ḍisik."

Senggoetroe ladjeng neḍa sekoel oelam sarta panganan olèh-olèh waoe, sareng sampoen toewoek wiwit tjarijos:

„Bijoeng, sapoengkoermoe maoe siwa Boeta Idjo mréné, nggolèki akoe, ora bisa ketemoe. Barang simpenan kabèh dipangani; soewé-soewé nggolèki akoe ketemoe, bandjoer dioental, bareng akoe ana sadjroning waḍoek boeta, djeroané kabèh dakirisi. Soewé-soewé si Boeta Idjo mati, bijoeng, wetengé dakbeḍah, bareng wis bolong akoe noeli metoe kalawan slamet."

Bijoengé tjalaṭoe: „O, enggèr, dadi kowé ḍèk maoe dioental boeta, rahajoe banget déné bisa metoe kalawan slamet."

Anakipoen dipoenrangkoel sarta dipoenamboengi, temboengipoen: „Saiki ana ngendi, nggèr, boetané?"

Generated at Columbia University on 2025-02-18 22:32 GMT / https://hdl.handle.net/2027/coo.31924013015612
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from CORNELL UNIVERSITY

Wangsoelanipoen Senggoetroe: „Ana ndadah kebon boeri kana, bijoeng."

Bok randa énggal anoewèni bangkéning danawa; sareng soemerep langkoeng adjrihipoen, ladjeng wangsoel kémawon, anakipoen dipoenpoeroegi saha dipoenrangkoel malih, witjantenipoen:

„Senggoetroe, kaprijé déné kowé bisa matèni boeta kang samono gedéné?"

Wangsoelanipoen Senggoetroe: „Ija, bijoeng, lah wong boeta salah, dadi moenggoeh patiné ija kalawan gampang, enggonkoe matèni ora rekasa."

Saking bingahing manah, bok randa énggal amiloedjengaken ingkang winastan „Narawéda." Para tangga tepalihipoen sami dipoenoendangi, ingkang sami dateng kalebet wakiling Brahmana (toekang donga) wonten tijang woloe, sami linggih wonten ngambèn angepoeng ambengan. Bok randa madjeng sarta witjanten: „Sadèrèkkoela ingkang sepoeh toewin ingkang enèm, mila koelaatoeri sami pinarak ing saloe pirantoskoela, perloe koelaatoeri naksèni, koela amiloedjengi anakkoela poen Senggoetroe, djalaran mentas kateda danawa saged medal saking goewa garba kanti wiloedjeng, malah-malah danawanipoen pedjah, déné anakkoela waoe, itjala badjang sawanipoen, rineksaha ing Déwa."

Brahmana ladjeng ndongani ambeng kadjatipoen bok randa waoe, sabakdaning donga, ambeng kabagé waradin kados adat, tirahaning panedanipoen sami kabekta mantoek pijambak-pijambak, ingkang kawastanan sekoel brekat.

Katjarijos poen Senggoetroe saja ageng, warninipoen katingal saé, ngantos dados kondang-kidoenging para

Generated at Columbia University on 2025-02-18 22:32 GMT / https://hdl.handle.net/2027/coo.31924010015612
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from CORNELL UNIVERSITY

djedjaka ing padoesoenan prepat mantja gangsal. Déné para tetijang ing doesoen ngrikoe taksih sami prihatos kémawon; sabab kadang kala taksih kaambah ing danawa ingkang saéngga weri, lami-lami wartos waoe sampoen kamirengan ing nagari Djenggala. Menggah ingkang djoemeneng Nata wonten ing nagari Djenggala Maha Praboe Lemboe Amiloehoer, mijos tinangkil ing siti loehoer kados saben-saben, kapraboning Naréndra ageng, kaadep déning para poetra, ingkang sami sowan: 1. Radèn Pandji Asmarabangoen, 2. Radèn Pandji Tjarangwaspa 3. Bradjanata, 4. Kartala, 5. Andaga, 6. Wiroen, 7 Soenggingan, poenapa malih kadangkadéan sadaja pepak. Déné ingkang magelaran Patih Koedanawarsa sakantjanipoen Boepati sapangandap sadaja. Sang Nata lenggah ing dampar kantjana kados Djawata angédja-wantah.

Rekjana Patih Koedanawarsa sowan ingarsa Nata nembah ladjeng matoer:

„Doeh! Goesti kawoela Sang Praboe, kawoela angoendjoeki oeninga, siti kagoengan Nata, inggih poenika ing doesoen Welahan, samangké dipoenambah déning danawa wanan, dados ing doesoen waoe kapétang mangsa prasé, kawoelaning Nata sami sisah sadaja, boten saged nggarap sabin toewin pategilanipoen."

Sang Praboe ing Djenggala mireng lapoeranipoen kjai Patih, welas dateng para tijang ingkang sami karisakan waoe, doeka salebeting panggalih, ngantos gondjing palenggahanipoen. Ing wasana karsa midji dateng poetra ingkang nama Radèn Wiroen, andikaning Nata:

„Koeloep, Wiroen, sira ingsoenoetoes, ilangna we-

Generated at Columbia University on 2025-02-18 22:32 GMT / https://hdl.handle.net/2027/coo.31924010015612
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from CORNELL UNIVERSITY

rining désa Welahan, ja ikoe kang roepa boeta alasan, anganṭia aḍinira si Arja Soenggingan; wis koeloep, bandjoer mangkata sadina iki, sabab mesakaké botjah-botjah ndésa kabèh."

Atoeripoen Radèn Wiroen: „Noewoen inggih sandika."

Radèn Wiroen ladjeng pangkat kalihan ingkang raji Radèn Soenggingan, keboet sawadya-balanipoen, lampahipoen ing margi boten katjarijos.

Sang Praboe Lemboe Amiloehoer anggèning siniwaka kondoer angenjapoeri, kjai Patih sakantjanipoen sami mantoek pijambak-pijambak.

Gentos tjinarijos. Lampahipoen Radèn Wiroen doemoegi ing ḍoesoen Welahan, kèndel sadinten-sadaloe angasokaken sarira. Éndjingipoen pirembag kalihan ingkang raji Arja Soenggingan soemedja amadosi danawa poendi panggénanipoen.

Dawoehipoen ḍateng Radèn Wiroen: „Jaji, sira loemakoea mangidoel, akoe kang mangalor."

Wonten loerah sepoeh moendjoek ḍateng Radèn Wiroen: „Doeh! Goesti, sadaja karsa padoeka poenika prajogi, ananging moerih majaripoen ing lampah makaten: Para pangageng ḍoesoen, oemboel, boejoet sami katimbalan; menggah perloenipoen kaḍawoehan anedahaken panggénaning danawa, manawi sampoen kantenan ḍangkanipoen, oetawi pasabanipoen, boten rekaos anggèning moeroegi baḍé marwasa."

Radèn Arja Wiroen mireng atoering kawoelanipoen makaten waoe, kagalih langkoeng prajogi, ladjeng ngandika ḍateng Radèn Soenggingan:

„Jaji, dakrasa-rasa loewih prajoga atoeré si loerah

Generated at Columbia University on 2025-02-18 22:32 GMT / https://hdl.handle.net/2027/coo.31924010015612
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from CORNELL UNIVERSITY

Denta. Lah, iki, jaji, oetamané wong leloengan kanṭi wong toewa, saoepama lakoe iki maoe bandjoer paḍa dilakoni kaja prijé, kang masṭi bandjoer sajah, si boeta doeroeng bisa ketemoe."

Radèn Wiroen ladjeng ḍawoeh ḍateng loerah Denta soepados anglempakaken para pangagenging ḍoesoen-ḍoesoen oetawi boejoet oemboel.

Loerah Denta ladjeng préntah ḍateng Soeradenti, saha toemoenten angradinaken préntah, kanṭi djadjar sadasa, boten dangoe sami angirid oemboel boejoet sami sowan ngarsanipoen Radèn Wiroen, kalihan sampoen mirantos dedamel.

Radèn Wiroen ndangoe ḍateng para boejoet, oemboel, ingkang sami ḍateng: „Èh, boejoet, lan para oemboel kabèh, moenggoeh panggonané boeta kang dadi werining padésan ikoe, ḍangkané ngendi, lan sing kerep diambah ingendi?"

Atoeripoen boejoet ing Welahan: „Noeninggih, Goesti, manawi ing wantji éndjing makaten poenika, sami tilem ing groemboel-groemboel toewin panggénan goewa-goewa ingkang sepi boten kaambah ing tijang; mangké wantji tijang ḍoesoen sami mantoek saking peken, ladjeng tangi angaḍang margi, poendi ingkang saged katjepeng ladjeng kateḍa, terkaḍang mangké sakeḍap sami pating-tlasak ḍateng ing paḍoesoenan."

Radèn Wiroen ngandika: „Mara, paman boejoet, akoe toedoehna, ingendi panggonané si weri boeta?"

Boejoet Welahan ladjeng nḍèrèkaken Radèn Wiroen, anedahaken panggénaning danawa, Radèn Wiroen énggal teḍak manoet pitedahipoen ki boejoet, doemoegi ing groemboel wana Tjepokal. Ki boejoet moendjoek:

Generated at Columbia University on 2025-02-18 22:32 GMT / https://hdl.handle.net/2027/coo.31924010015612
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from CORNELL UNIVERSITY

„Goesti, inggih groemboel ingkang ageng pijambak poenika, ingkang sami dipoenenggèni para danawa weri."

Radèn Wiroen soeka ing panggalih; groemboel ladjeng kaḍawoehan ngepang, barisan ingadjeng para abdi nagari, ing wingking para boejoet oemboel, oetawi tijang alit ingkang kawitjal kendel, sami pating-baṭiṭit. Sareng sampoen tepang pangepangipoen, tengara gong-bèri kaḍawoehan naboeh, swaranipoen oejeran nggegeteri; mangka saben abdi loerah satoenggal, gong-bèri kalih, mila swaranipoen saklangkoeng ramé.

Katjarijos para danawa taksih sami sakétja atilem. Sareng mireng swara oejeran angebeki wana, sami kagèt tangi saking nggèning sami tilem, goegoep pating-gedandap medal saking groemboel, anatab kekadjengan, wonten ingkang kasarimpet ing bebonḍotan.

Wondéné para ingkang sami ngepang, soemerep solahing danawa medal saking groemboel pating-beḍigas angadjrihi, ingkang djirih loemadjeng, wonten ingkang nḍéprok, wonten ingkang adjelih-djelih sesambat bapa bijoeng, wonten ingkang pating-biloeloeng pados panḍelikan, ingkang kendel sami ambekik, kantja nagari sami asoerak-soerak. Para danawa ladjeng dipoenkrotjok ing dedamel, danawa anaṇḍang kanin, ladjeng nradjang poeroen. Nir baja, nir wikara, kroḍa angamah-amah amakikikan, goemoeloeng ander-pati, angerah, angerek anjenjempal, gègèr para tetijang kados gabah dipoeninteri, tanboeh-tanboeh solahipoen, pamoeking danawa nggegirisi, wadyanipoen Radèn Wiroen boten manggapoelih, ngisis asar-saran.

Radèn Wiroen mirsa abdi sadaja sami kasoran prangipoen lan danawa ingkang ambeg doertjara, doeka jajah

Generated at Columbia University on 2025-02-18 22:32 GMT / https://hdl.handle.net/2027/coo.31924010015612
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from CORNELL UNIVERSITY

sinipi, angasta talempak anaradjang poeroen, sinander ing ditya tjaroek asiliḥ oengkih. Saking kijatipoen Radèn Wiroen, saking agenging danawa, talempak ingkang kagem anjoeṭat danawa: poetoeng, ditya njander anoebroek baḍé angroeket tinabok pedjah kapisanan. Radèn Wiroen kinaroeboet ing danawa kaṭah boten mingkoeh, solahipoen tjoekat kebat kados prendjak tinadji. Danawa ingkang tjelak sami pedjah déning asta kémawon. Saja dangoe rota-danawa langkoeng kaṭah ingkang ḍateng amarwasa Radèn Wiroen, kalinḍihing prang Radèn Wiroen kénging katjepeng kaboetjal tebih. Déné Radèn Soenggingan makaten oegi, ḍawahipoen katampénan raka Radèn Wiroen, ladjeng kadangoe:

„Jaji, sira apa isih wani prang lan boeta manèh:"

Atoeripoen Radèn Soenggingan: „Taksih poeroen, kangmas, saoepami wewaha samanten engkas, koela boten baḍé oelap, kangmas".

Radèn Wiroen ngandika malih: „Lah mangkono, koewanèné Radja sinatrija ikoe, koedoe binéḍa lan bangsa kalésа, akoe ija mentas diboewang ing boeta, jaji, sarta doeroeng soewé tangikoe, sira katon koemléjang énggal daktjandak iki. Lo! lo! lo! jaji, daksawang boeta kaé kaja paḍa boengah-boengah temen, pating galidro anjeḍak maréné. Jaji adja kongsi kesoewèn, énggal dakpoengkasané.

Radèn Wiroen angasta djemparing angembat langkap, medal mbaroeboel sandjata gandawastra, koemroesoek ingawijat kébekan djemparing, anggijoet ḍateng rota danawa, goendam-goendam sami loemadjeng nggendring, bibar laroet sadaja sinaponan djemparing.

Generated at Columbia University on 2025-02-18 22:32 GMT / https://hdl.handle.net/2027/coo.31924010015612
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from CORNELL UNIVERSITY

Ki loerah Soeradenta Soeradenti sami marek ing goesti oematoer alon: „Doeh goesti, moegi kaoeningana, mengsah rota danawa sapoenika sampoen sirna, ingkang kantoen pedjah sadaja oetawi satengah pedjah, amoeng pating glereng, ngadeg-ngadeg rebah.

Radèn Wiroen ngandika: „Jèn mangkono, ajo pada ngaso, ngantarakaké bokmanawa sédjé dina boetané bali manèh amintâ sraja; saiki kantjamoe paḍa oenḍangana mangkat marang désa Welahan."

Ki loerah matoer: „Sandika, goesti.

Benḍé gong bèri ladjeng tinaboeh angoengkoeng, wadya-bala ladjeng mangkat biḍal alon-lonan. Boten dangoe doemoegi ing ḍoesoen Welahan. Radèn Wiroen dipoenatoeri sipeng ing grijanipoen boejoet Welahan, angentosi rota danawa, taksih poeroen angresahi paḍoesoenan malih poenapa boten; para wadya-bala sami makoewon sadjawining ḍoesoen, anjakétjakaken badan pijambak-pijambak.

Ing satoenggiling dinten, Radèn Wiroen karsa ameng-ameng alelédang ndjadjah ḍoesoen Welahan, Radèn Soenggingan boten nḍèrèk, amoeng kaḍèrèkaken loerah sepoeh kekalih. Samargi-margi ndangoe nalika danawa angambah paḍoesoenan toewin grija-grija poendi ingkang dipoenlebeti ing danawa waoe.

Atoeripoen oemboel ingkang nḍèrèk: „Goesti, menggah kagoengandalem ḍoesoen poenika, prasasat sadaja grijanipoen abdidalem sami kalebetan rota danawa, nanging para tetijang ingkang sami gegrija boten koewawi nanggoelang danawa weri waoe, goesti, mila dipoenpilaoer angili angoengsèkaken anak rajatipoen. Ewadéné

Generated at Columbia University on 2025-02-18 22:32 GMT / https://hdl.handle.net/2027/coo.31924010015612
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from CORNELL UNIVERSITY

wonten lelampahan ingkang sanget élok, ngantos anggoemoenaken sanget, inggih poenika wonten danawa Idjo ingkang ageng inggil anglangkoengi kantjanipoen, poenika pedjahipoen kalihan raré alit toer èstri."

Radèn Wiroen goemoedjeng alatah mireng atoer makaten waoe, andikanipoen: „Paman oemboel, tjaritanira ikoe teka kaleboe ndoepara, kaprijé nalaré, déné botjah wadon tjilik bisa matèni boeta kang loewih gedé doewoer, ing mangka kowé mentas anjaritakaké boeta kang loemrah baé pada sira tanggoelang kalawan gegaman pada kalah, wekasan matining boeta maoe moeng déning botjah wadon kang isih tjilik, apa ora kaliroe, paman oemboel, mara akoe tjaritakna sabab-sababé."

Ki oemboel malèngèh goemoedjeng sarwi toemoengkoel, saha ladjeng angatoeraken lelampahanipoen Senggoetroe kaoental ing danawa ngantos doemoegi pedjahing danawa Idjo, rara Senggoetroe waloeja doemoegi samangké, oetawi malih bangkéning danawa oegi taksih wonten kebonipoen.

Radja poetra ing Djenggala Radèn Wiroen éram mireng atoering oemboel waoe, ladjeng kadawoehan anedahaken panggénanipoen batang danawa, Radèn Wiroen kadèrèkaken. Sadoemoegining panggénan batang danawa, mirsa woedjoedipoen saweg angaboeh-aboehi, saja sanget ngoengoen, déné badanipoen ageng pandjang.

Rara Senggoetroe wonten ing grija, manahipoen awidag-widig, kedah medal saking grija toemoet kantjanipoen para rara ingkang pating-garoebjoeg patingtalénok aningali poetra ing Djenggala Radèn Wiroen ingkang kondang bagoes tanpa sama. Dasar sampoen raré diwasa, warninipoen montjol pijambak, anggèning

Generated at Columbia University on 2025-02-18 22:32 GMT / https://hdl.handle.net/2027/coo.31924010015612
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from CORNELL UNIVERSITY

badé soemerep Radèn Wiroen kaṭah palanganipoen; mangka Sang kinoṇdang bagoes tanpa sami saba kebonipoen. Senggoetroe ladjeng medal saking grija, doemoegi tritis grija wingking ṇdoḍok, amoeng aling-aling prawan satoenggal, ingkang kiwa sigoeg ing warni, mila saja njaèkaken woedjoedipoen Senggoetroe, anggèning mandeng anamataken Radèn Wiroen boten kirang tjeṭa.

Rara Senggoetroe angoenandika: I, i, i, njata bagoes banget Goesti Wiroen koewi, sadjegkoe oerip doeroeng weroeh wong bagoes kaja mangkono. Digolèkana ngalam-donja iki ora ana manèh, moeng Goesti Wiroen, pantes baé dadi koṇdang-kidoenging djagat, géné salelèwané sarwa patoet, apa tekané kéné iki nggawa goena ḍeṣṭi, teka gawé rasaning atikoe. Doeh Goestikoe wong bagoes! moegi asiha ḍateng badankoela".

Ingkang saweg amirsani bangkéning danawa mèsem angandika: „Èh, oemboel, déné bolonging weteng boeta iki ora pati amba, botjahé sapira geḍéné, lan ingendi omahé?"

Atoering oemboel: „Doeh, Goesti Wiroen, raré waoe sareng medal saking goewa-garbaning danawa, samangké sampoen ageng. Inggih poenika, rarénipoen wonten wingking grija ampingan rara ingkang tjemeng poenika, Goesti."

Radèn Wiroen mirsa warninipoen rara Senggoetroe kasmaran salebeting panggalih, doek tempoek paningalipoen Radèn Wiroen lan rara Senggoetroe panggalihipoen koemesar, ladjeng réwa keplèsèt, sarta ladjeng ndangoe:

„É, botjah wadon, sapa sing doewé omah tjilik, teka betjik lan koemrisik?"

Generated at Columbia University on 2025-02-18 22:32 GMT / https://hdl.handle.net/2027/coo.31924010015612
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from CORNELL UNIVERSITY

Prawan tjemeng loemantjang oematoer: „Doeh, Goesti! poenika grijanipoen bok Senggoetroe, inggih poenika embokipoen raré ingkang wonten wingkingkoela poenika."

Rara Senggoetroe toemoengkoel mèsem, Radèn Wiroen saja gambira solahipoen, angandika ḍateng ki oemboel:

„Lah ta, oemboel, sira timbalana bok ranḍa kang anaké ajoe."

Ki oemboel sampoen pinanggih njai ranḍa wonten nglatar, ladjeng kairid sowan. Sadoemoeginipoen ngarsaning Radèn Wiroen ladjeng matoer:

„Poenika, goesti, tijang ingkang gaḍah anak ajoe poen Senggoetroe.

Radèn Wiroen: „É, embok ranḍa, iki apa anakmoe kang bisa matèni boeta?"

Bok ranḍa: „Inggih, goesti, ingkang medjahi danawa Idjo poenika anakkoela poen Senggoetroe.

Radèn Wiroen: „Jèn mengkono anakira ikoe woes prasasat tapa, bok ranḍa, awit woes anglakoni ana weteng boeta, kang ikoe bok ranḍa, jèn kowé tjonḍong ing pamikir, anakira si Senggoetroe ingsoen poenḍoet dadia garwaningsoen.

Bok ranḍa:„ Noewoen inggih, goesti, kawoela amoeng sadarmi anak-anak kémawon, boten langkoeng kawoela noewoen soemangga ing goestikoela Sang binagoes.

Poen Senggoetroe ladjeng dipoendandosi, sampoen dados garwanipoen Radèn Wiroen, kabekta kondoer ḍateng nagari Djenggala, lestantoen dados garwa amoekti wibawa.

Generated at Columbia University on 2025-02-18 22:32 GMT / https://hdl.handle.net/2027/coo.31924010015612
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from CORNELL UNIVERSITY

Generated at Columbia University on 2025-02-18 22:32 GMT / https://hdl.handle.net/2027/coo.31924010015612
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Digitized by Google

Original from
CORNELL UNIVERSITY

Cornell University Library
PL 5179.S47 1922

Senggoetroe /

3 1924 010 015 612 ech

Generated at Columbia University on 2025-02-18 22:32 GMT / https://hdl.handle.net/2027/coo.31924010015612
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Digitized by Google

Original from
CORNELL UNIVERSITY

OLIN LIBRARY – CIRCULATION

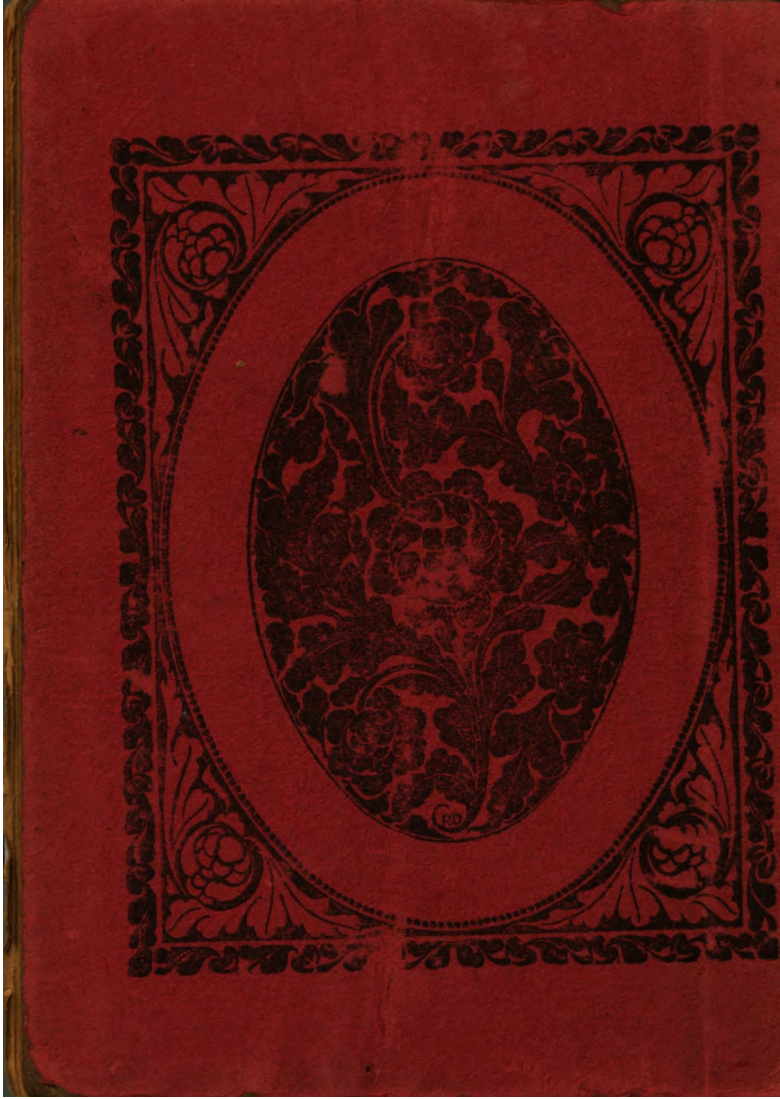
DATE DUE

[redacted]			
GAYLORD			PRINTED IN U.S.A.

Generated at Columbia University on 2025-02-18 22:32 GMT / https://hdl.handle.net/2027/coo.31924010015612
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Digitized by Google

Original from
CORNELL UNIVERSITY

Generated at Columbia University on 2025-02-18 22:32 GMT / https://hdl.handle.net/2027/coo.31924010015612
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Digitized by Google

Original from
CORNELL UNIVERSITY